

Ένα έργο - μια ευκαιρία

Η κοιλάδα του Ανθεμούντα αποτελεί την περιοχή εφαρμογής του πιλοτικού έργου LIFE04/ENV/GR/000099, με διακριτικό τίτλο WATER AGENDA. Το έργο στηρίζεται στην εφαρμογή των κατευθύνσεων της Οδηγίας - Πλαίσιο 2000/60 για τα Νερά και της Agenda 21. Προβλέπει την ανάπτυξη και την εφαρμογή στην κοιλάδα μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την αειφόρο διαχείριση του νερού, όπως αυτή ορίζεται από την οδηγία - πλαίσιο, με απώτερο στόχο την αντιστροφή των τάσεων υποβάθμισης των διαθέσιμων υδάτινων πόρων.

Ένας από τους σημαντικότερους αντικειμενικούς στόχους του έργου WATER AGENDA είναι να διαμορφωθεί μια δημόσια κοινωνική «Συμφωνία Νερού», για την εφαρμογή της ολοκληρωμένης πολιτικής από όλους τους κοινωνικούς εταίρους και καταναλωτές στην περιοχή του Ανθεμούντα, καθώς και η υλοποίησή της με κοινωνικό έλεγχο κινητοποιώντας όλες τις διαθέσιμες κοινωνικές δυνάμεις.

Οι διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης για την επίτευξη της κοινωνικής συμφωνίας αποτελούν πρακτική εφαρμογή των αρχών της Agenda 21. Αυτό

το πλαίσιο πρωτοδιαμορφώθηκε στο Ρίο το 1992, στην Παγκόσμια Διάσκεψη για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη. Έκτοτε έχουν αναπτυχθεί χιλιάδες πρωτοβουλίες εφαρμογής της, κυρίως σε τοπικό επίπεδο, για τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων στην προστασία των πολύτιμων φυσικών πόρων.

Παράλληλα, το έργο παρέχει την ευκαιρία να αναπτυχθούν και να δοκιμαστούν τα προβλεπόμενα διαχειριστικά εργαλεία και να αποκτηθεί η απαραίτητη εμπειρία και γνώση για τον συντονισμό των διοικητικών επιπέδων και τη συμμετοχή του κοινού, εν όψει της εφαρμογής της οδηγίας - πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο.

Εθνικοί εταίροι του έργου WATER AGENDA είναι η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Α.Ε., η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ο Δήμος Θέρμης, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης. Διακρατικοί εταίροι του έργου είναι ο Δήμος Μιλάνου και το Ινστιτούτο Επιστήμης και Τεχνολογίας Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου της Βαρκελώνης.

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του έργου στη διεύθυνση

www.lifewateragenda.org

Μια νέα Ευρωπαϊκή πολιτική για τα νερά

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει από τις αρχές του 2000 μια νέα πολιτική για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Βασικό εργαλείο προώθησης της νέας πολιτικής είναι η Οδηγία - Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ για τα Νερά.

Άμεσος στόχος της νέας πολιτικής είναι να αντιμετωπιστεί όσο το δυνατό συντομότερα η διαδικασία υποβάθμισης της ποιότητας των νερών. Μακροπρόθεσμος στόχος είναι να αποκτήσουν ως το 2015 όλα τα νερά στην Ευρωπαϊκή Ένωση «καλή ποιότητα» που θα ανταποκρίνεται σε αυστηρά οικολογικά και χημικά πρότυπα.

Η νέα πολιτική για τα νερά καινοτομεί σε τέσσερα σημεία:

- στοχεύει στην «ολοκληρωμένη διαχείριση» του νερού με στόχο την επίτευξη της αειφορίας,
- λαμβάνει ως βάση για την ολοκληρωμένη διαχείριση του νερού τις «υδρολογικές λεκάνες»,
- αναγνωρίζει παράλληλα με τις ανθρώπινες ανάγκες και τη σπουδαιότητα του νερού στις λειτουργίες των οικοσυστημάτων,
- προβλέπει τη συμμετοχή του κοινού στο σχεδιασμό, τη λήψη των αποφάσεων και την παρακολούθηση της εφαρμογής της πολιτικής για τα νερά.

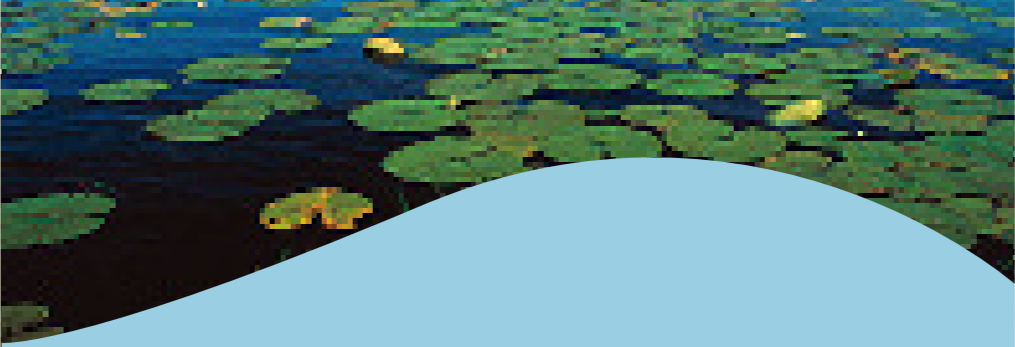
Η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την κοινοτική οδηγία - πλαίσιο 2000/60 για τα νερά έγινε με τον νόμο 3199/2003 (ΦΕΚ 280 Α/09-12-2003). Ο Νόμος ενσωματώνει τις βασικές έννοιες της Οδηγίας για τους υδάτινους πόρους και ταυτόχρονα συγκροτεί τη νέα διοικητική δομή και καθορίζει τις αρμοδιότητες των επιμέρους φορέων, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας, όσο και σε Εθνικό επίπεδο.

Όλοι μπορούμε να βοηθήσουμε

Το νερό μας αφορά όλους και συνεπώς η ολοκληρωμένη και αειφορική διαχείρισή του δεν είναι ευθύνη μόνο του κράτους και των τοπικών αρχών. Υπεύθυνοι είμαστε όλοι όσοι χρησιμοποιούμε το νερό και περισσότερο όσοι ενδιαφερόμαστε για την ποιότητα και την επάρκειά του για τις ανθρώπινες κοινότητες και τα οικοσυστήματα.

Όλοι μπορούμε να συμβάλουμε στη διασφάλιση της ποιότητας και της ποσότητας του νερού, σήμερα και για τις επρχόμενες γενιές:

- Ως ενεργοί πολίτες, υποστηρίζοντας και συμμετέχοντας στην υλοποίηση δράσεων προστασίας των υδάτινων πόρων.
- Ως καταναλωτές νερού, περιορίζοντας τη σπατάλη στην κατοικία και στην εργασία μας και επιλέγοντας συσκευές σύγχρονης τεχνολογίας και χαμηλής κατανάλωσης νερού.
- Ως αγοραστές, προτιμώντας προϊόντα των οποίων η παραγωγή δεν συνδέεται με σπατάλη και ρύπανση νερού και γενικότερα φυσικών πόρων.
- Ως επαγγελματίες, προωθώντας την ορθολογική χρήση νερού, την εξοικονόμησή του και τη μείωση παραγωγής αποβλήτων στον τομέα δραστηριότητάς μας.

νερό για όλους νερό για τη ζωή

ΕΡΓΟ LIFE04/ENV/GR/000099 WATER AGENDA
Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικής ολοκληρωμένης διαχείρισης υδατικών πόρων σε μια υδρολογική λεκάνη με την εφαρμογή μιας δημόσιας κοινωνικής συμφωνίας στη βάση των αρχών της Agenda 21 και των κατευθύνσεων της οδηγίας πλαίσιο 2000/60/ΕΕ

«Το νερό δεν είναι εμπορικό προϊόν όπως τα άλλα, αλλά αποτελεί κληρονομιά που οφείλουμε να προστατεύουμε και να διαχειριζόμαστε συνετά»

Από το προοίμιο της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ για τα νερά

Το νερό είναι πολύτιμος, ανανεώσιμος φυσικός πόρος. Όμως οι διαθέσιμες ποσότητες γλυκού νερού είναι περιορισμένες και άνισα κατανομημένες στον χώρο και τον χρόνο. Οι ρυθμοί με τους οποίους αντλούμε και ρυπαίνουμε το νερό είναι ταχύτεροι από τους ρυθμούς με τους οποίους το νερό αναπληρώνεται.

Η ανάπτυξη της οικονομίας, η αλλαγή του τρόπου ζωής και το πέρασμα από τις παραδοσιακές στις εντατικές καλλιέργειες απαιτούν, ταυτόχρονα, όλο και μεγαλύτερες ποσότητες νερού και μάλιστα καλής ποιότητας. Έτσι, μια χρήση του νερού συχνά περιορίζει ή αποκλείει τις άλλες.

Χρειάζεται επομένως να «διαχειριζόμαστε» το νερό, να μεριμνούμε δηλαδή για την εξισορρόπηση των αναγκών και την εξασφάλιση επαρκών ποσοτήτων νερού κατάλληλης ποιότητας για την κάλυψή τους.

«Ολοκληρωμένη» διαχείριση του νερού είναι η διαχείριση που δεν προσεγγίζει τις χρήσεις του νερού χωριστά αλλά σε αλληλεξάρτηση μεταξύ τους. Είναι η διαχείριση που επί πλέον λαμβάνει σοβαρά υπόψη, όχι μόνο τις ανθρώπινες απαιτήσεις σε νερό, αλλά και τις ανάγκες των οικοσυστημάτων.

«Αειφόρος» διαχείριση του νερού είναι η διαχείριση που εξασφαλίζει επαρκείς ποσότητες νερού καλής ποιότητας τόσο για τις ανθρώπινες ανάγκες, όσο και για τις ανάγκες των οικοσυστημάτων, όχι μόνο σήμερα αλλά και στις επόμενες γενιές.

Το νερό δεν γνωρίζει διοικητικά όρια ή εθνικά σύνορα. Τα όρια του νερού καθορίζονται από το γεωγραφικό ανάγλυφο και τις «υδρολογικές λεκάνες απορροής» που σχηματίζει. Κάθε υδρολογική λεκάνη έχει τα δικά της νερά και αποτελεί την κατάλληλη γεωγραφική ενότητα για την ολοκληρωμένη διαχείριση του νερού.

Νερό από τον Ανθερούντα

Η κοιλάδα του ποταμού Ανθερούντα του Νομού Θεσσαλονίκης διαθέτει στοιχεία που την καθιστούν αντιπροσωπευτική του ελληνικού χώρου, ως προς την κατάσταση των νερών της:

- Αποτελεί πόλο οικιστικής ανάπτυξης του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης.
- Είναι κυρίως αγροτική αλλά διαθέτει και μικρής κλίμακας βιομηχανία, καθώς και έναν αναπτυσσόμενο τομέα υπηρεσιών.
- Ανήκει σε τέσσερις διαφορετικούς δήμους και δύο νομαρχίες.
- Παρουσιάζει χρόνιο έλλειμμα νερού που καλύπτεται στο μεγαλύτερο του μέρος από ιδιωτικές και, σε μικρότερο μέρος, δημόσιες γεωτρήσεις που εκμεταλλεύονται τα μη ανανεώσιμα υπόγεια αποθέματα.
- Δε διαθέτει οργανωμένα αρδευτικά και εγγειοβελτιωτικά έργα.
- Τα έργα συλλογής και επεξεργασίας αποβλήτων στους περισσότερους οικισμούς είναι ανεπαρκή.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των αναγκών σε νερό (γύρω στο 80%) αφορούν την άρδευση των καλλιεργειών. Η ύδρευση απαιτεί το 15% και η μικρής κλίμακας βιομηχανία το 5%.

Το μεγαλύτερο μέρος των καλλιεργούμενων εδαφών στην κοιλάδα του Ανθερούντα καταλαμβάνουν υδροβόρες καλλιέργειες, κυρίως βαμβάκι, καλαμπόκι, και κηπευτικά. Στις καλλιέργειες αυτές αναλώνεται το μεγαλύτερο μέρος του νερού που χρησιμοποιείται στην άρδευση.

...Για πόσο ακόμη;

Η κοιλάδα του Ανθερούντα έχει έλλειμμα νερού που καλύπτεται από μη ανανεώσιμους πόρους υπόγειου νερού. Το έλλειμμα αυτό είναι της τάξης των 25 εκατ. κ.μ. το χρόνο και αντιστοιχεί σε περίπου 80% των συνολικών αναγκών.

Η πρώτη αναγνώριση του υδατικού ελλείμματος έγινε το 1978. Η άντληση από τα μη ανανεώσιμα αποθέματα υπόγειου νερού για την κάλυψη των αυξανόμενων αρδευτικών αναγκών έχει ως αποτέλεσμα την πτώση της στάθμης του υπόγειου νερού και τη μείωση των αποθεμάτων. Τη δεκαετία 1993 - 2003 η συνολική πτώση της στάθμης έφτασε τα 10 μέτρα περίπου.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες προς την κατεύθυνση αειφόρου διαχείρισης των υδατινών πόρων της υδρολογικής λεκάνης: κατασκευή φραγμάτων κατεισοδύσεως και αποχετευτικών δικτύων, εκπόνηση μελετών έργων διαχείρισης νερού, κ.α. Στόχος είναι η αύξηση των διαθέσιμων αποθεμάτων και η προστασία του νερού από ρύπανση.

Όμως η κατάσταση παραμένει κρίσιμη. Οι παράκτιοι υδροφορείς παρουσιάζουν σημάδια υφαλμύρωσης, ενώ ταυτόχρονα οι υδατικές ανάγκες καλύπτονται με άντληση από όλο και βαθύτερους υδροφορείς.

ΟΜΑΔΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ: MOEBIUS DESIGN

LIFE04/ENV/GR/000099 WATER AGENDA

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

(δικαιούχος)
www.anatoliki.gr

www.dimosthermis.gr

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
www.ntua.gr

Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης
www.ekpa.gr

Δήμος Μιλάνου, Ιταλία
www.comune.milano.it

Ινστιτούτο Επιστήμης και Τεχνολογίας Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Βαρκελώνης
www.uab.es/icta

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τηλ.: 2310 463930-1

e-mail: wateragenda@anatoliki.gr

www.lifewateragenda.org